

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. ректора ЗВО

Вікторія ПЕТРУШЕНКО

31 серпня 2023 року

“ПОГОДЖУЮ”

Завідувач кафедри
загальної гігієни та екології ЗВО

Ігор СЕРГЕТА

30 серпня 2023 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ГІГІЄНА ТА ЕКОЛОГІЯ»

Спеціальність	222 Медицина
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Медична психологія», 2022
Навчальний рік	2023-2024
Кафедра	загальної гігієни та екології
Лектор	немає лекцій
Контактна інформація	hygiene@vnmu.edu.ua, вул. Стуса, 2 (2 морфологічний корпус), 0432672954
Укладач силабусу	к.мед.н. доц. ЗВО Ольга БРАТКОВА

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП/місце дисципліни в ОПП	ВБ 1.7/ ВБ 2.7 / дисципліна професійної підготовки
Курс/семестр	6 курс (XI-XII семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	90 годин /3 кредити ЄКТС
Кількість змістових модулів	1 модуль
Структура дисципліни	Лекції - 0 год Практичні заняття - 24 год Самостійна робота – 66 год
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна або дистанційна згідно наказу

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Предметним напрямком навчальної дисципліни є вивчення закономірностей впливу навколишнього та внутрішнього середовища на психічне здоров'я людини та громадське здоров'я, а також гігієнічна оцінка впливу факторів виробничого середовища підприємств та факторів довкілля на психічне здоров'я працюючих і населення, профілактичні заходи зі збереження психічного здоров'я.

Передреквізити. Основним фокусом програми є отримання знань з основних дисциплін: медична біологія, загальна психологія, медична психологія, анатомія людини, фізіологія та нейрофізіологія, вікова та педагогічна психологія, психологія здоров'я людини, експериментальна психологія та психодіагностика, психологія спілкування, психологія особистості та диференційна психологія, гігієна та екологія, інформаційні технології у психології та медицині.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою дисципліни є розвиток у майбутнього лікаря гігієнічного мислення, умінь комплексної оцінки факторів навколишнього середовища і соціальних умов життя та набуття знань щодо визначення наслідків їх негативного впливу на психічне здоров'я людини та здоров'я осіб, які навчаються в умовах закладів вищої освіти, розроблення на цій підставі заходів, спрямованих на збереження і зміцнення психічного здоров'я, забезпечення гармонійного психофізіологічного та психічного розвитку особистості, а також здоров'язберігаючих технологій для створення превентивного освітнього простору в закладах вищої освіти. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Психологія професійної діяльності лікаря з психогігієною» є: вивчення природних та антропогенних чинників навколишнього середовища та соціальних умов життя, що справляють негативний вплив на психічне здоров'я людини та здоров'я осіб, які навчаються в умовах закладів вищої освіти, наукове обґрунтування і розробка гігієнічних нормативів, правил та заходів, що сприяють максимальному використанню чинників навколишнього середовища, які позитивно впливають на організм людини, запровадження розроблених психогігієнічних рекомендацій, правил і нормативів у практику охорони здоров'я та перевірка їх ефективності, прогнозування санітарної ситуації на ближню та віддалену перспективу.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися в процесі професійної діяльності. Знання щодо профілактики виникнення різноманітних зрушень у стані психічного здоров'я необхідні у практиці лікаря будь-якої спеціальності.

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання;
2. Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації;
3. Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки;
4. Знати закони та способи міжособистісної взаємодії;

5. Знати способи мотивувації людей рухатися до мети;
6. Знати культурально-ментальне розмаїття;
7. Знати методи саморегуляції та управління власним функціональним станом, способи психологічної і психічної відновлюваності;
8. Мати спеціалізовані знання про психічне здоров'я людини, стандартні методики психологічного впливу з метою відновлення стану здоров'я, профілактики соматичних, психічних та психосоматичних розладів;
9. Мати спеціалізовані знання про людину; стандартних психодіагностичних методик обстеження людини (вдома, на вулиці, у закладі охорони здоров'я) в умовах нестачі інформації;
10. Знати вікові та гендерні особливості людини для обрання засобів та методів психологічної допомоги.
11. Знати принципи планування та проведення медико-психологопрофілактичної та психоосвітньої роботи серед населення та медичних працівників (планування заходів щодо організації медикопсихологічної допомоги населенню на підставі аналізу епідеміологічних досліджень стану психічного та психосоматичного здоров'я населення; проведення бесід, лекцій, поширення інформаційних матеріалів);
12. Знати методи виявлення та ранньої діагностики зрушень у стані психічного здоров'я людини, організації первинних заходів психопрофілактики;
13. Знати соціально-економічні та біологічні детермінанти, які впливають на психічне здоров'я населення; види та методи профілактики для попередження негативного впливу соціально-економічних факторів на психічне здоров'я населення та його окремих груп. Знати принципи формувань груп ризику, території ризику, часу та факторів ризику.
14. Знати суб'єктивні і об'єктивні прояви психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань.
15. Знати способи встановлення психологічного контакту з пацієнтом
16. Знати принципи, тактику, характер лікування та медико-психологічної допомоги, призначати медикаментозне лікування;
17. Знати вплив лікування на перебіг хвороби/розладу з метою оптимізації програм психологічної допомоги;
18. Знати різні режими праці та відпочинку, різні види дієти при відновному лікуванні захворювань та/або розладів
19. Знати основи психоосвітньої, просвітницької та профілактичної роботи серед населення.
20. Знати тактики визначення та ведення контингенту осіб, що підлягають психологічній корекції.
21. Знати вплив навколишнього середовища, соціального оточення та умов життя на стан здоров'я населення.
22. Знати методи обстеження та/або патопсихологічної діагностики з метою прогнозування результатів медико-психологічної допомоги;
23. Знати інноваційні методи та засоби психологічної інтервенції.
24. Вміти застосовувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності;
25. Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи;
26. Вміти мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
27. Вміти працювати з культурально-ментальним розмаїттям;
28. Вміти підтримувати стійку дієву схильність та здатність до багаторівневої адекватної рефлексії;
29. Вміти узагальнювати інформацію щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань;
30. Вміти встановити психологічний контакт з пацієнтом;

31. Вміти обирати об'єм, оптимальні методи для здійснення та психологічного впливу з метою відновлення стану здоров'я, профілактики соматичних, психічних та психосоматичних розладів;
32. Вміти враховувати вікові та гендерні особливості пацієнта при обранні засобів та методів психологічної допомоги;
33. Вміти використовувати інноваційні технології в процесі надання психологічної допомоги;
34. Вміти планувати та проводити медико-психологопрофілактичної та психоосвітньої роботи серед населення та медичних працівників (планування заходів щодо організації медикопсихологічної допомоги населенню на підставі аналізу епідеміологічних досліджень стану психічного та психосоматичного здоров'я населення; проведення бесід, лекцій, поширення інформаційних матеріалів);
35. Вміти визначати принципи, тактику, характер лікування та медико-психологічної допомоги, призначати медикаментозне лікування;
36. Вміти інтерпретувати та прогнозувати вплив лікування на перебіг хвороби/розладу з метою оптимізації програм психологічної допомоги;
37. Вміти спланувати та провести психоосвітню, просвітницьку та профілактичну роботу серед населення;
38. Вміти використовувати тактику визначення та ведення контингенту осіб, що підлягають психологічній корекції;
39. Вміти оцінювати вплив навколишнього середовища, соціального оточення та умов життя на стан здоров'я населення;
40. Вміти встановлювати ефективний терапевтичний альянс з пацієнтами;
41. Вміти обирати конструктивні та ефективні стратегії соціальної взаємодії;
42. Вміти проводити обстеження та/або патопсихологічну діагностику з метою прогнозування результатів медико-психологічної допомоги;
43. Вміти надавати кваліфіковану медичну, медико-психологічну допомогу, як в плановому порядку, так і в екстремальних ситуаціях.

3. Зміст та логістика дисципліни

Змістовий модуль 1 «Психологія професійної діяльності лікаря з психогігієною»	24 год / 0,80 кредита	Практичні заняття №№ 1-11
---	-----------------------	---------------------------

Дисципліна включає 13 тем об'єднаних в 1 тематичний модуль.

Модуль 1. Психологія професійної діяльності лікаря з психогігієною

Змістовий модуль 1. Психологія професійної діяльності лікаря з психогігієною

Тема 1. Сучасні методи психофізіологічних та психогігієнічних досліджень. Психогігієнічні аспекти вивчення та аналізу особливостей особистості людини.

Тема 2. Вікова психогігієна. Критичні періоди психічного розвитку дітей і підлітків. Роль школи у формуванні психічного здоров'я.

Тема 3. Психогігієна праці та відпочинку. Психогігієнічні основи проведення професійної орієнтації.

Тема 4. Гігієнічні аспекти медичної біоритмології та хроногігієни.

Тема 5. Гігієна адаптаційного процесу. Наукові основи діагностики та профілактики хронічної втоми.

Тема 6. Особливості психокорекційної роботи в умовах школи. Психогігієнічні основи оптимізації навчальної та позанавчальної діяльності дітей і підлітків

Тема 7. Навчальний стрес та психофізіологічні і психогігієнічні критерії оцінки адаптаційних можливостей організму студентів закладів вищої медичної освіти. Гігієнічні нормативи рухової активності студентів закладів вищої медичної освіти та шляхи її оптимізації.

Тема 8. Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів вищої медичної освіти.

Тема 9. Наукові основи комплексної гігієнічної оцінки якості життя та адаптаційних можливостей сучасної учнівської і студентської молоді. Психогігієнічні основи використання здоров'язберігаючих технологій у закладах вищої освіти.

Тема 10. Психогігієнічні основи раціональної організації праці здобувача вищої освіти.

Тема 11. Стан здоров'я та фактори, що його формують. Психогігієна у клініці внутрішніх хвороб, хірургії, онкології, акушерстві і гінекології, педіатрії, геріатрії та психіатрії.

Тема 12. Психогігієна у онкології та в клініці інфекційних хвороб.

Тема 13. Наукові основи профілактики нервово-психічних зрушень та розладів психічного здоров'я. Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини та корекції аномалій розвитку особистості і медичної реабілітації хворих на психічні і соматичні захворювання.

На практичних заняттях студенти разом з викладачем розбирають теоретичні питання, оформлюють протоколи в робочих зошитах, розв'язують практично-орієнтовані ситуаційні задачі, формують висновки до опрацьованої теми.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та підсумкового контролю, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, підготовка презентацій, схем, таблиць. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на підсумковому контролі з дисципліни.

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем для презентації на засіданнях студентського наукового гуртка, виконання науково-практичних досліджень, участь у науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра загальної гігієни та екології/ Студенту/ Очна форма навчання/ Медична психологія / 6 курс/ Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmue.edu.ua/> кафедра загальної гігієни та екології#. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmue.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, розв'язання ситуаційних задач, оформлення протоколу в робочому зошиті
Підсумковий контроль дисципліни – залік	Методи: усне опитування, розв'язання ситуаційних задач, контроль практичних навичок (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmue.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи))
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmue.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>)

Поточний контроль	За 5-ти бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
-------------------	--

Контроль практичних навичок	За п'ятибальною системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 121,99 балів (див. Шкалу оцінювання)
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 122 до 200 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 200-бальною шкалою): 100% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
180-200	A	зараховано
170-179,99	B	
160-169,99	C	
141-159,99	D	
122-140,99	E	
0-121,99	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім. М.І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки поводження з технічними та електричними приладами проводиться на першому практичному занятті викладачем. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до виконання практичних робіт.

Після оголошення сигналу **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»** здобувачі освіти організовано із викладачем повинні прослідкувати з навчальних приміщень до укриття. Викладач залишає аудиторію останнім, перевіряє приміщення на відсутність у ньому здобувачів освіти та працівників, після чого прямує до укриття. Усередині захисної споруди здобувачі освіти повинні швидко та спокійно зайняти місця і дотримуватись правил поведінки в укритті. Під час перебування у захисній споруді викладачі здійснюють необхідну підтримку, вживають заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті. Після завершення небезпеки та оголошення про відбій тривоги, викладачі слідкують за тим, щоб усі здобувачі освіти покинули укриття та продовжили навчання в аудиторіях.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен вчасно приходити на практичне заняття. Студент, який запізнився більше, ніж на 15 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

Студент повинен бути теоретично підготовленим згідно теми, виконана позааудиторна робота.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в медичний халат. Студенти, які не мають халату, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх одногрупників та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки в якості калькулятора для здійснення прорахунків під час розв'язання ситуаційних задач.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів (списування, усна підказка одногрупнику під час оцінювання його знань, користування мобільним телефоном під час оцінювання знань тощо) студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра загальної гігієни та екології#) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має надати заповнений протокол робочого зошиту з відповідної теми та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни (від 6 до 12) студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра загальної гігієни та екології / Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> загальної гігієни та екології / Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

1. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра загальної гігієни та екології/ Студенту).

Консультації проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.

2. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра загальної гігієни та екології / Студенту).

3. Питання до проміжних та підсумкового контролів дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра загальної гігієни та екології / Студенту).

Силабус з дисципліни «Гігієна та екологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри загальної гігієни та екології (протокол № 1, від «30» серпня 2023 року)

Відповідальний за курс

к.мед.н., доцент ЗВО Микола РЕДЧИЦ

Завідувач кафедри

д.мед.н., проф. ЗВО Ігор СЕРГЕТА